

*А.Ф. Бондаренко, канд. техн. наук, доц.,
Н.В. Винниченко, Українська академія банківської справи НБУ*

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В РЕГІОНІ

Вступ. В умовах розвинутої ринкової економіки багатьох країн інвестиції є джерелом фінансових ресурсів для розвитку нових технологій, сільськогосподарського та промислового комплексів, сфери освіти та інших ланок соціально-економічного розвитку. На сучасному етапі розвитку ринкових відносин в Україні виникає проблема дефіциту фінансових ресурсів та постійного пошуку джерел фінансування, що потребує нових підходів до здійснення стратегічних перетворень, забезпечення яких дасть змогу вирішити проблему нестачі фінансових ресурсів шляхом стимулювання інвестицій. Важливим завданням в таких умовах є побудова ефективної системи стратегічного управління інвестиційною діяльністю.

Загальні питання стратегічного управління інвестиційною діяльністю розглядаються в роботах багатьох науковців. Серед них: В. Пономаренко, С. Ішук, Л. Гіляровська, Д. Єндовицький, О. Кухленко, О. Смирнова, В. Стойка, В. Беседін, А. Пашута та ін.

Не дивлячись на те, що протягом останніх років значно зросла увага до проблеми управління інвестиційною діяльністю в регіоні і, як наслідок – з'явилася велика кількість науково-теоретичних розробок з даної проблематики, формування комплексного визначення стратегічного управління інвестиційною діяльністю в регіоні ще далеке від завершення.

Метою даної статті є систематизація і порівняльний аналіз науково-теоретичних підходів до управління інвестиційною діяльністю з метою їх узагальнення та розробки комплексного визначення стратегічного управління інвестиційною діяльністю в регіоні.

Виклад основного матеріалу. Важливою умовою динамічного розвитку національної економіки є активізація інвестиційної діяльності на регіональному рівні, яка може бути досягнута тільки шляхом застосування механізму стратегічного управління інвестиційною діяльністю. В сучасних дослідженнях інвестиційного процесу сформувалося два підходи до визначення стратегічного управління інвестиційною діяльністю в регіоні. Перший ґрунтується на позиції поєднання термінів “стратегія регіону” та “управління інвестиційною діяльністю”, другий – зводить процес стратегічного управління інвестиційною діяльністю в регіоні до розробки інвестиційної стратегії і є найбільш поширеним серед наукових досліджень.

В першому випадку має місце дослідження таких термінів як “стратегія регіону” та “управління інвестиційною діяльністю”. В роботі [3] стратегія

регіону визначається як прийняті керівництвом регіону напрями чи форми діяльності для досягнення результату, що має довгострокові наслідки на основі ефективного використання економічного потенціалу регіону. Формування стратегії стає необхідним у тих випадках, коли виникають раптові зміни у зовнішньому середовищі регіону. Причинами таких змін найчастіше є зміна соціальних й економічних умов. Стратегія регіону, як правило, проявляється в усіх напрямках економічного розвитку, в тому числі і в активізації інвестиційної діяльності.

В рамках даного підходу управління інвестиційною діяльністю являє собою науково обґрунтовану (відповідно до норм права) діяльність суб'єкта управління (частіше – державних органів) з ефективного залучення та раціонального використання інвестиційних ресурсів. Сутність управління інвестиційною діяльністю проявляється в його особливостях.

В роботі [6] особливостями управління інвестиційною діяльністю запропоновано вважати: забезпечення максимальної ефективності виробництва з урахуванням дотримання основних прав і обов'язків інвесторів, вимог законодавства України і міжнародних договорів; послідовну децентралізацію управління інвестиційним процесом; розширення змішаного фінансування і варіантності управлінських рішень; збільшення питомої ваги внутрішніх (власних) ресурсів в інвестиційному ресурсному портфелі суб'єктів інвестування; перенесення пріоритету з бюджетного фінансування на середньо- і довгострокове кредитування виробничої сфери, цільове використання інвестиційних ресурсів. Недоліком першого підходу є врахування тільки механізму формування стратегії та відсутність розробки шляхів її реалізації.

В рамках другого підходу в більшості наукових досліджень стратегічне управління інвестиційною діяльністю в регіоні зводиться до розробки інвестиційної стратегії регіону. В роботі [5] інвестиційна стратегія визначається як процес формування системи довгострокових цілей інвестиційної діяльності та вибір найбільш ефективних шляхів їх досягнення на основі оцінки наявного інвестиційного потенціалу. В роботі [1] інвестиційна стратегія визначається як генеральний напрямок (програма, план) інвестиційної діяльності організації, дотримання якого в довгостроковій перспективі повинно привести до досягнення інвестиційних цілей і отримання очікуваного інвестиційного ефекту. Виходячи з загальноприйнятих визначень стратегії, ми вважаємо, що останнє визначення є більш коректним. На нашу думку, не можна зводити процес стратегічного управління інвестиціями тільки до розробки інвестиційної стратегії, адже цей процес повинен передбачати ще й її реалізацію.

Ставлячи за мету формування авторського підходу до визначення поняття “стратегічне управління інвестиційною діяльністю в регіоні” слід відзначити, що воно поєднує в собі такі терміни як “стратегічне управління”, “інвестиційна діяльність” та “регіон”. Поняття “стратегічне управління” на сьогодні досить відоме і є об'єктом дослідження багатьох науковців. За своїм змістом це складна система, що являє собою динамічний процес аналізу,

вибору стратегій, планування, забезпечення і реалізації розроблених планів, що полягає в розв'язанні таких основних завдань, як формування стратегічного бачення напрямку розвитку, перетворення потенційного стратегічного сценарію в конкретні цілі та завдання, розробка стратегії для досягнення бажаних результатів, реалізація цієї стратегії, оцінка рівня досягнень поставлених цілей та розгляд нових напрямків розвитку.

У свою чергу, поняття “інвестиційна діяльність” є не тільки об'єктом дослідження багатьох науковців-теоретиків, а й широко використовується на практиці. Під інвестиційною діяльністю, як правило, розуміють послідовну сукупність дій її суб'єктів (інвесторів та учасників) щодо здійснення інвестицій з метою одержання доходу або прибутку. Інвестиційна діяльність являє собою досить тривалий процес і тому повинна здійснюватися з урахуванням певної перспективи. Саме формування напрямків цієї діяльності з урахуванням перспективи і є базою для розробки інвестиційної стратегії.

Важливим при визначенні стратегічного управління інвестиційною діяльністю в регіоні є визначення сутності поняття “регіон”. В умовах становлення ринкових відносин в Україні особливого значення набуває сутність дискурсу “регіон” та його оцінка фахівцями, науковцями, працівниками сфери управління. Така оцінка є важливою для вирішення принципових питань, зокрема, визначення місця і цілей подальшого функціонування регіонів в системі нових відносин в процесі інвестиційної діяльності.

На сьогодні існує більше десяти підходів до визначення поняття “регіон”. В роботі [2] визначаються наступні підходи до його визначення: історичний, географічний, ресурсний, виробничий, відтворювальний, політекономічний, економічний, регіонально-економічний, геополітичний, міждисциплінарний, політико-правовий та геосистемний.

На нашу думку, найбільш прийнятним для формування комплексного визначення стратегічного управління інвестиційною діяльністю в регіоні є регіонально-економічний підхід.

Таким чином, ми вважаємо за необхідне дещо скоригувати визначення цього поняття та сформулювати його в наступній авторській редакції: *“стратегічне управління інвестиційною діяльністю в регіоні являє собою динамічний процес аналізу інвестиційного середовища регіону, вибору інвестиційних стратегій регіону, планування, забезпечення і реалізації розроблених інвестиційних планів, що полягають в розв'язанні таких основних завдань як формування стратегічного бачення розвитку інвестицій в регіоні, перетворення стратегічного сценарію і місії в цілі та завдання інвестування, розробка інвестиційної стратегії для досягнення бажаних результатів, реалізація цієї стратегії, оцінка рівня одержаних доходів та розгляд нових напрямків розвитку інвестиційної діяльності регіону”*.

Висновки. Підводячи підсумок, слід зазначити, що традиційні підходи до визначення стратегічного управління інвестиційною діяльністю в регіоні акцентують увагу дослідників тільки на розробці та формуванні стратегій: в першому випадку – регіональної, в другому – інвестиційної. Виходячи з

загальної концепції стратегічного управління, в даному визначенні повинно передбачатися як формування стратегії, так і її реалізація. Запропоноване авторське визначення цього поняття враховує ці дві необхідні умови та відрізняється від існуючих підходів динамічністю, системністю, орієнтацією на перспективу та урахуванням кінцевих результатів.

Список літератури

1. Бясов К.Т. Основні аспекти розробки інвестиційної стратегії організації // Фінансовий менеджмент. – 2003. – № 4.
 2. Денисов Ю., Савельєв Л., Шевчук Л. Регіональний дискурс: сутність, еволюція, сучасні уявлення, перспективи розвитку//Регіональна економіка. – 2003. – № 1. – С. 179-183
 3. Жаворонков В.О. Напрямки довгострокової політики управління економічним потенціалом регіону // Формування ринкових відносин в Україні. – 2004. – № 9. – С. 60-62.
 4. Захарченко В. Стратегія підприємства в переходній економіці // Бизнесинформ. – 1998. – № 13-14. – С. 123-125.
 5. Іщук І.О. Удосконалення методології вибору інвестиційної стратегії розвитку виробничого потенціалу регіону // Регіональна економіка. – 2004. – № 9. – С. 86-94.
 6. Мокій А. Регіональні аспекти формування сприятливого інвестиційного клімату // Регіональна економіка. – 1999. – № 2. – С. 56-58.
 7. Пономаренко В.С. Методологічні аспекти стратегічного управління інвестиційними процесами // Фінанси України. – 2002. – № 10. – С. 3-7.
- Отримано 03.11.2005

Бондаренко, А.Ф. Проблеми визначення сутності стратегічного управління інвестиційною діяльністю в регіоні [Текст] / А.Ф. Бондаренко, Н.В. Винниченко // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць. - Суми: УАБС НБУ, 2006. - Вип. 15. - С. 66-70.